

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 13812862
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa Uslu
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

MARDİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN BERİTAN GÜNEŞ ALTIN'IN
TBMM 7/28970 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

7/28970
GİK 176

SORULAR

Mardin'in Yeşilli ilçesinde faaliyet gösteren çimento fabrikası, yıllardır bölge halkının sağlığını ciddi biçimde tehdit etmektedir. Fabrikanın zaman zaman filtre sistemlerini devre dışı bıraktığı yönündeki iddialar ve etkili denetim süreçlerinin yürütüldüğüne dair kamuoyunda oluşan ciddi kuşkular, durumun vahametini artırmaktadır.

Filtrelerin çalıştığı öne sürülen dönemlerde dahi fabrikanın bacalarından çıkan yoğun duman ve toz, yaşam alanlarını adeta zehirlenmekte; halkın nefes almasını dahi imkânsız hale getirmektedir. Özellikle gece saatlerinde yoğunlaşan emisyonlar nedeniyle yurttaşlar başta nefes darlığı ve astım olmak üzere çeşitli solunum yolu hastalıklarıyla karşı karşıya kalmakta, kronik rahatsızlığı olan bireyler için bu durum hayati risk oluşturacak seviyelere ulaşmaktadır.

Bu tablo yalnızca bir halk sağlığı sorunu değil, aynı zamanda ciddi bir ekolojik yıkımdır. Doğanın tahribatı ve çevresel kirlenmenin yanı sıra, yurttaşların en temel yaşam hakkı olan sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı da açıkça ihlal edilmektedir. Bu nedenle; ilgili kurumların acilen harekete geçerek etkili denetim mekanizmalarını devreye sokması, gerekli yaptırımları uygulaması ve halkın sağlığını koruyacak somut adımlar atması elzemdir.

Bu bağlamda;

- 1) Mardin'in Yeşilli ilçesinde faaliyet gösteren söz konusu çimento fabrikasına son beş yıl içerisinde kaç kez çevre denetimi yapılmıştır? Bu denetimlerin tarihleri ve kapsamı nedir?
- 2) Yapılan denetimlerde çevre mevzuatına aykırılık tespit edilmiş midir? Edildiyse hangi tarihlerde hangi yaptırımlar uygulanmıştır?
- 3) Fabrikanın filtre sistemlerini zaman zaman devre dışı bıraktığı iddiaları Bakanlığınız tarafından incelenmiş midir? Bu yönde herhangi bir teknik denetim veya cezai işlem yapılmış mıdır?
- 4) Bacalardan çıkan duman ve tozun halk sağlığını tehdit edecek düzeyde yoğunlaştığı, özellikle gece saatlerinde emisyonların arttığına dair iddialar hakkında Bakanlığınızın bilgisi ve incelemesi var mıdır?
- 5) Fabrikanın hava kalitesi üzerindeki etkilerini tespit etmek amacıyla bölgede sabit ya da mobil hava ölçüm istasyonu kurulmuş mudur? Ölçüm sonuçları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
- 6) Fabrikanın çevresel etkilerine yönelik yapılan şikayetler Bakanlığınıza ulaşmış mıdır? Bu şikayetlerin sayısı, içeriği ve takibi ne şekildedir?
- 7) Söz konusu fabrikanın yarattığı çevresel kirliliğe karşı kısa, orta ve uzun vadede hangi önlemlerin alınması planlanmaktadır?

CEVAP

Bahse konu çimento fabrikasında (Oyak Çimento Fabrikaları Anonim Şirketi Mardin Çimento Şubesi) son beş yıl içerisinde 32 adet çevre denetimi gerçekleştirilmiştir.

Denetimlerimiz belirli bir periyodik aralığa bağlı olmayıp 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamındaki her türlü kirlilik kaynağı ve ihlaller denetime tabi olmaktadır. Çevre denetimlerimiz; ani (programlı olmayan, Çevre Mevzuatı kapsamında yapılan ortam bazlı denetimler ve/veya gerekli görülen denetimler), şikâyete istinaden yapılan denetimler ve yıllık planlı denetimler (birleşik denetim) olmak üzere 3 (üç) şekilde gerçekleştirilmektedir.

Son 5 yıl içinde yapılan denetimlerde çevre mevzuatına aykırılık tespitlerinde toplam 2.055.246 TL idari yaptırım uygulanmıştır.

Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüz tarafından sürekli emisyon ölçüm sistemleri (SEÖS)'nden alınan çevresel ölçüm ve izleme verileri 7/24 izlenerek denetlenmektedir.

03.07.2009 tarih ve 27277 Resmî Gazete yayımlanan; "Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği"nin ekinde "7.(Çimento ve/veya Çimento Klinkeri Üreten Tesisler" başlığı altında" 7.7) Enerji kesilmesi ve dalgalanmaları, ani karbon monoksit yükselmeleri ile ilk ateşleme gibi zorunlu haller dışında, tesisler filtreler devre dışı iken çalıştırılmayacaktır. Değerlendirmelerde elde olmayan ve önceden tedbiri mümkün olmayan sebeplerden dolayı oluşan duruşlardan sonra fırınların ve değirmenlerin tekrar devreye alınma süreleri hariç tutulacak, bu durumlar aylık raporlar halinde belgelendirilecektir. Elde olmayan ve önceden tedbiri mümkün olmayan sebepler birbirini takip eden 72 saati veya bir takvim yılı içinde 240 saati geçemez." hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm kapsamında fabrikada proses arızaları sebebiyle duruşlar meydana geldiğinde, İl Müdürlüğümüze bu durum anında bildirilmektedir. Bu durum Müdürlüğümüzce ayrıca 7/24 SEÖS üzerinden incelenip değerlendirilmektedir. Ayrıca bahse konu denetim ve ceza işlemi ile alakalı yapılan denetimlerde elektrostatik filtrenin devre dışı kalmasından (Kontrolsüz emisyon deşarjının tespit edilmesi neticesinde) 16.05.2025 tarihinde ₺1.337.354,00 idari para cezası uygulanmıştır.

İlde hava kalitesinin izlenmesi amacıyla ilimizde kurulu bulunan Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonundan saatlik ölçüm sonuçları, Meteoroloji Genel Müdürlüğü web sayfasında yayınlanan saatlik sıcaklık, hava durumu, rüzgâr hızı, rüzgâr yönü, basınç, nem ve enverziyon verileri ile ilişkilendirilerek değerlendirilmektedir.

Özellikle yüksek konsantrasyonlar günün hangi saatlerinde ve hangi hava koşullarında oluştuğu tespit edilerek yüksek konsantrasyonun gözlemlendiği hakim rüzgâr yönündeki kaynakla ilişkilendirilerek günlük limit değerlerinin hava kalitesi indeks göstergesinde hassas başta olmak üzere sağlıksız ve diğer kötü koşullara ulaştığındaki etkin kaynak belirlenerek anlık önlemler alınması sağlanmaktadır.

Türkiye genelinde 81 ilde ulusal ağa bağlı hava kalitesi ölçüm istasyonları ile en az iki parametre (SO₂ ve PM₁₀) ölçümü gerçekleştirilmektedir. Ölçümler tam otomatik cihazlarla yapılmakta, ölçüm sonuçları GPRS modem vasıtasıyla Bakanlığımızın Gölbaşı Çevre Referans Laboratuvarına iletilmekte ve <http://www.havaizleme.gov.tr> internet sitemizde verilere herhangi bir müdahale yapılmaksızın yayımlanarak kamuoyu bilgilendirilmektedir. Ayrıca söz konusu veriler kontrol işleminden geçirilerek hazırlanan hava kalitesi bültenleri Bakanlığımızca yayımlanarak kamuoyu bilgilendirilmektedir.